

ИНФЛАЦИЯ И ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ ЗА ЮНИ 2023 ГОДИНА

Месечната инфлация е -0.4%, а годишната инфлация е 8.7%. Инфлацията е измерена чрез ИПЦ, като месечната инфлация се отнася за юни 2023 г. спрямо предходния месец, а годишната инфлация е за юни 2023 г. спрямо същия месец на предходната година.

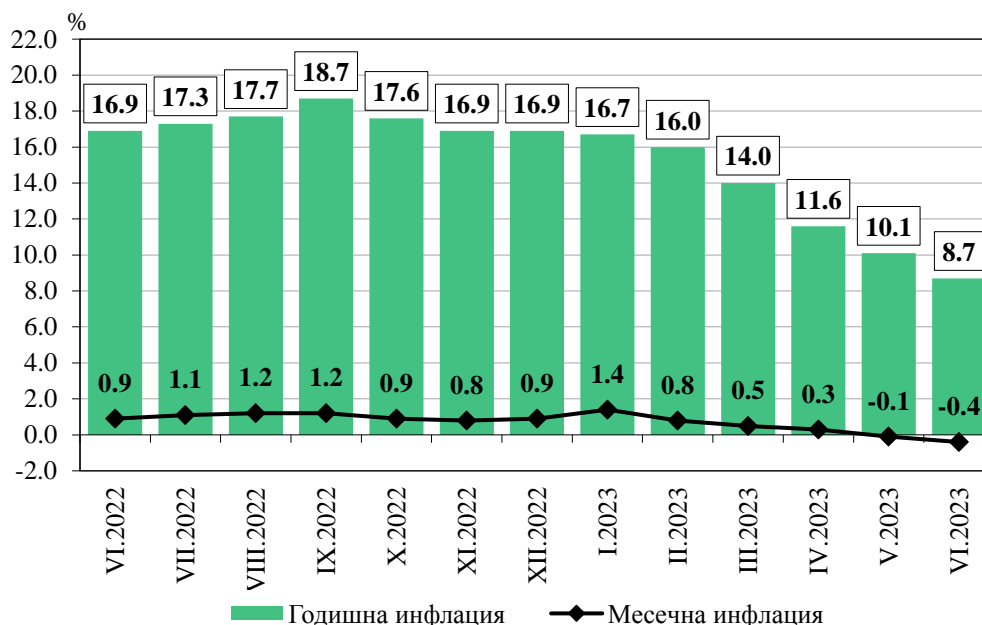
През юни 2023 г. спрямо предходния месец най-голямо е намалението на цените в групите: развлечения и култура (-3.1%), хранителни продукти и безалкохолни напитки (-1.0%), жилища, вода, електроенергия, газ и други горива (-0.6%) и облекло и обувки (-0.6%). Най-голямо увеличение е регистрирано в групите: ресторанти и хотели (+1.6%), съобщения (+1.1%) и здравеопазване (+0.9%).

Индекс на потребителските цени (ИПЦ)

През юни 2023 г. **месечната инфлация** е -0.4% спрямо предходния месец, а **годишната инфлация** за юни 2023 г. спрямо юни 2022 г. е 8.7%¹.

Инфлацията от началото на годината (юни 2023 г. спрямо декември 2022 г.) е 2.4%, а средногодишната инфлация за периода юли 2022 - юни 2023 г. спрямо периода юли 2021 - юни 2022 г. е 15.0%.

Фиг. 1. Инфлация, измерена чрез ИПЦ, по месеци

¹ Според методологията за индекса на потребителските цени (ИПЦ). За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 1 от Приложението.

През юни 2023 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите са се понижали в следните потребителски групи:

- развлечения и култура - намаление с 3.1%;
- хранителни продукти и безалкохолни напитки - намаление с 1.0%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - намаление с 0.6%;
- облекло и обувки - намаление с 0.6%;
- транспорт - намаление с 0.5%.

През юни 2023 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите са се увеличили в следните потребителски групи:

- ресторанти и хотели - увеличение с 1.6%;
- съобщения - увеличение с 1.1%;
- здравеопазване - увеличение с 0.9%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 0.6%;
- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 0.6%;
- жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома - увеличение с 0.1%.

Без промяна остават цените на стоките и услугите в група „Образование“.

През юни 2023 г. са се намалили цените на следните хранителни продукти: други пресни зеленчуци (зелен фасул, тиквички и патладжан) - със 17.6%, краставици - със 17.3%, зеле - с 16.2%, пипер - с 15.7%, картофи - с 13.7%, домати - с 10.1%, олио - с 5.8%, зрял чесън - с 5.1%, зрял лук - с 4.3%, млечни масла - с 4.0%, яйца - с 3.6%, кашкавал - с 2.9%, сирене - с 2.2%, минерална вода - с 1.8%, кисели млека - с 1.8%, пресни зеленчукови подправки - с 1.1%, прясна и охладена риба - с 0.7%, трайни колбаси - с 0.6%, извара - с 0.5%, маргарин - с 0.5%, макаронени изделия - с 0.4%, маслини - с 0.4%, сол - с 0.3%, захар - с 0.1%, какао - с 0.1%, и други.

През юни 2023 г. са се увеличили цените на следните хранителни продукти: кореноплодни зеленчуци (моркови и червено цвекло) - с 13.6%, ябълки - с 9.2%, сладолед - с 4.0%, цитрусови и южни плодове - с 3.0%, свинско месо - с 2.7%, плодови сокове - с 2.0%, ракии - с 1.7%, гъби - с 1.7%, месо от едър рогат добитък - с 1.3%, оцет - с 1.2%, пълномаслено прясно мляко - с 1.2%, газирани напитки - с 1.1%, кафе - с 1.0%, леща - с 0.9%, бира - с 0.8%, ориз - с 0.7%, мляно месо (кайма) - с 0.6%, хляб - с 0.4%, малотрайни колбаси - с 0.4%, зрял боб - с 0.3%, вина - с 0.3%, месо от домашни птици - с 0.3%, нискомаслено прясно мляко - с 0.2%, и други.

През разглеждания месец в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано намаление на цените при: метан за ЛТС - с 11.7%, газ пропан-бутан за ЛТС - с 10.5%, централно газоснабдяване - с 9.9%, пакетни услуги за почивка и туристически пътувания в страната - с 6.0%, газообразни горива за битови нужди - с 2.7%, дърва за отопление - с 2.7%, таблетки - с 2.3%, дизелово гориво - с 2.0%, хладилници - с 1.8%, пелети - с 1.5%, цветарство - с 1.3%, перални и съдомиялни - с 1.3%, климатични инсталации - с 1.3%, мобилни телефонни апарати - с 1.2%, телевизори - с 0.9%, козметични продукти - с 0.9%, облекло - с 0.7%, обувки - с 0.5%, мебели - с 0.4%, гуми за автомобили и велосипеди - с 0.3%, велосипеди - с 0.1%, и други.

През юни 2023 г. в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано увеличение на цените при: международни полети - с 11.0%, услуги по краткосрочно настаняване - с 9.6%, принадлежности за ЛТС - с 3.1%, кина и театри - с 1.8%, материали за ремонт и поддържане на жилище - с 1.4%, продукти и препарати за почистване и поддържане на дома - с 1.2%, продукти за лична хигиена - с 1.2%, бръснаро-фризьорски услуги и услуги за поддържане на добър външен вид - с 0.9%, услуги по обществено хранене - с 0.8%, цигари - с 0.6%, резервни части за ЛТС - с 0.5%, поддържане и ремонт на ЛТС - с 0.5%, готварски печки - с 0.4%, бойлери - с 0.3%, мобилни телефонни услуги - с 0.2%, автомобилен бензин А95Н - с 0.1% и други.

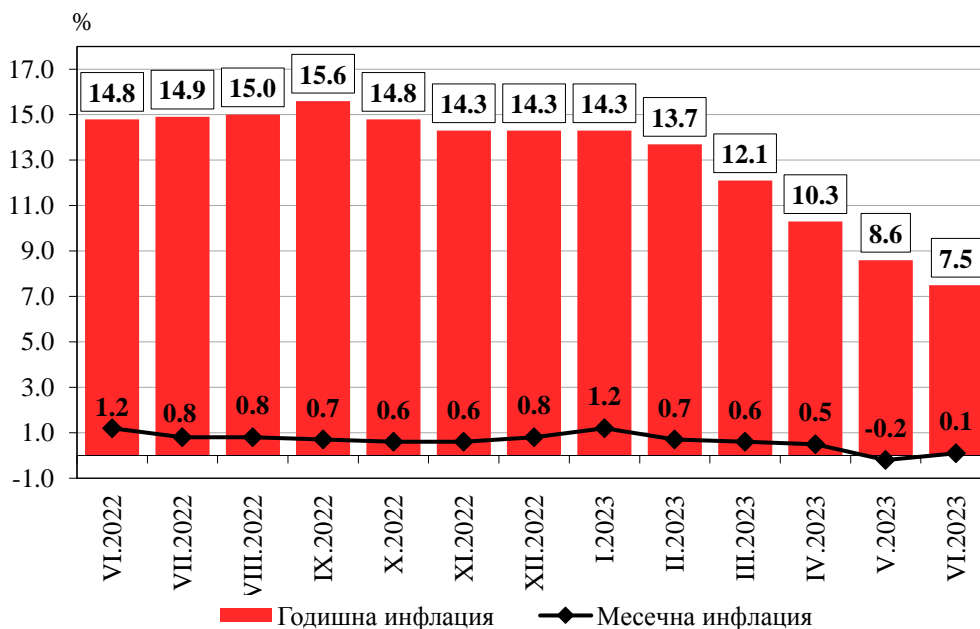
През юни 2023 г. е регистрирано увеличение на цените на лекарствените продукти с 1.2%. Цените на стоматологичните услуги остават на равнището от предходния месец, а цените на лекарските услуги са се увеличили с 0.1%.

Хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ)

Според ХИПЦ през юни 2023 г. **месечната инфлация** е 0.1% спрямо предходния месец, а **годишната инфлация** за юни 2023 г. спрямо юни 2022 г. е 7.5%¹.

Инфлацията от началото на годината (юни 2023 г. спрямо декември 2022 г.) е 2.9%, а средногодишната инфлация за периода юли 2022 - юни 2023 г. спрямо периода юли 2021 - юни 2022 г. е 12.9%.

Фиг. 2. Инфлация, измерена чрез ХИПЦ, по месеци

¹ Според методологията за хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ). За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 2 от Приложението.

Според ХИПЦ през юни 2023 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите са се понижали в следните потребителски групи:

- развлечения и култура - намаление с 1.2%;
- хранителни продукти и безалкохолни напитки - намаление с 0.6%;
- облекло и обувки - намаление с 0.5%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - намаление с 0.4%;
- жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома - намаление с 0.1%;
- транспорт - намаление с 0.1%.

Според ХИПЦ през юни 2023 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите са се увеличили в следните потребителски групи:

- ресторанти и хотели - увеличение с 3.4%;
- съобщения - увеличение с 1.1%;
- здравеопазване - увеличение с 0.9%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 0.6%;
- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 0.4%.

Без промяна остават цените на стоките и услугите в група „Образование“.

Индекс на цените за малката кошница (ИЦМК)

Според **индекса на цените за малката кошница** през юни 2023 г. е регистрирано намаление с 0.9% на месечна база и увеличение с 2.7% от началото на годината (юни 2023 г. спрямо декември 2022 година)¹.

През юни 2023 г. цените на стоките и услугите от малката кошница за най-нискодоходните 20% от домакинствата са се променили спрямо предходния месец, както следва:

- хранителни продукти - намаление с 1.9%;
- нехранителни стоки - увеличение с 0.2%;
- услуги - увеличение с 0.2%.

¹ За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 3 от Приложението.

Методологични бележки

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. При изчисляването му за 2023 г. за тегла се използват данни за крайните парични потребителски разходи на домакинствата (КППРД) - вътрешна концепция за 2021 г., които са преразгледани и актуализирани, за да бъдат представителни за 2022 г., следвайки методологичните препоръки на Евростат относно конструирането на теглата на ХИПЦ в случай на големи промени на разходите на потребителите¹.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 г. беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година. Динамичните редове са преизчислени при новата базисна година и са публикувани на сайта на НСИ (www.nsi.bg).

Индексът на цените за малката кошница е измерител на средното относително изменение на цените на 100 социалнополезни и жизненонеобходими стоки и услуги. Теглата за изчисляване на този индекс представляват относителните дялове на паричните разходи на най-нискодоходните 20% от домакинствата. Източник на информацията за теглата е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. Този индекс в година t се изчислява с тегла от година $t - 1$.

Верижните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо предходния месец. Верижните индекси на потребителските цени са измерители на **месечната инфлация**.

12-месечните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо същия месец на предходната година. 12-месечните индекси на потребителските цени са измерители на **годишната инфлация**.

¹ Guidance on the compilation of HICP weights in case of large changes in consumer expenditures, Eurostat, Directorate C, Macroeconomic statistics, 3.02.2020:

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/10693286/Guidance-on-the-Compilation-of-HICP-weights-in-case-of-large-changes-in-consumer-expenditures.pdf>.

Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината измерват изменението на цените през текущия месец спрямо декември на предходната година. Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината са измерители на **натрупаната инфлация от началото на годината**. През декември всяка година 12-месечният индекс и индексът с натрупване от началото на годината са равни.

Средногодишните индекси на потребителските цени измерват средното изменение на цените за дванадесетте месеца на текущата година спрямо средното изменение на цените за дванадесетте месеца на предходната година. Средногодишните индекси на потребителските цени са измерители на **средногодишната инфлация**.

Статистическа област: Инфлация и индекси на потребителските цени:

[Инфлация и индекси на потребителските цени | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

ИС ИНФОСТАТ: Потребителски цени:

https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=68

Метаданни и методология:

[Индекси на потребителските цени \(ИПЦ\) | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

Калкулатори на инфлацията:

[Калкулатори на инфлацията | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

Приложение

Таблица 1

Индекси на потребителските цени за юни 2023 година

(Проценти)

Потребителски групи	Тегла	VI.2023		
		май 2023 = 100	декември 2022 = 100	юни 2022 = 100
00 Общ ИПЦ	100.000	99.6	102.4	108.7
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	31.198	99.0	104.4	113.3
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	4.615	100.6	104.8	107.1
03 Облекло и обувки	3.996	99.4	102.0	105.9
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	17.219	99.4	97.9	109.8
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	5.381	100.1	103.6	108.9
06 Здравеопазване	8.120	100.9	105.1	112.7
07 Транспорт	9.544	99.5	98.1	86.3
08 Съобщения	5.107	101.1	103.3	105.8
09 Развлечения и култура	5.069	96.9	96.4	114.5
10 Образование	0.330	100.0	102.6	110.2
11 Ресторанти и хотели	4.764	101.6	106.3	111.9
12 Разнообразни стоки и услуги	4.656	100.6	107.3	115.2
Хранителни стоки	32.435	99.0	104.5	113.4
Нехранителни стоки	36.889	99.8	101.2	104.1
Обществено хранене	4.284	100.8	105.8	113.7
Услуги	26.393	99.9	100.9	108.4

Таблица 2

Хармонизирани индекси на потребителските цени за юни 2023 година

Потребителски групи	Тегла	VI.2023			
		2015 = 100	май 2023 = 100	декември 2022 = 100	юни 2022 = 100
	‰	%			
00 Общ ХИПЦ	1000.000	133.45	100.1	102.9	107.5
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	238.994	165.76	99.4	104.9	113.8
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	51.169	123.24	100.6	104.9	107.5
03 Облекло и обувки	35.637	109.23	99.5	102.0	106.5
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	115.668	144.54	99.6	99.3	109.0
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	61.905	124.20	99.9	103.1	107.8
06 Здравеопазване	83.555	120.66	100.9	105.1	112.6
07 Транспорт	134.623	115.89	99.9	99.0	90.8
08 Съобщения	50.200	94.50	101.1	103.3	105.8
09 Развлечения и култура	79.503	119.01	98.8	99.8	108.0
10 Образование	17.724	142.20	100.0	102.0	109.3
11 Ресторанти и хотели	71.010	156.23	103.4	107.1	109.2
12 Разнообразни стоки и услуги	60.012	137.04	100.4	105.5	112.8

Таблица 3

**Верижни индекси на цените за малката кошница
от 100 социалнополезни и жизненонеобходими
стоки и услуги на най-нискодоходните 20% от
домакинствата за юни 2023 година**

Потребителски групи	Тегла	(Проценти)
		VI.2023 май 2023 = 100
Общ ИЦМК	100.000	99.1
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	49.304	98.1
Облекло и обувки	4.182	99.4
Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	26.367	99.3
Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	2.488	102.2
Здравеопазване	11.196	100.9
Транспорт	1.158	100.3
Съобщения	0.089	114.9
Развлечения и култура	0.551	100.2
Разнообразни стоки и услуги	4.665	102.2
Хранителни стоки	49.304	98.1
Нехранителни стоки	30.412	100.2
Услуги	20.284	100.2